

Sense afany de polèmica

Sempre que puc i s'escau, ho dic: sóc contrari, per principi, a la competència, a la competició. No m'agraden els concursos ni els partits ni els campionats ni les oposicions. Detesto les emulacions, les rivalitats, les polèmiques. Odio tota mena de plet, de baralla i —no cal ni dir-ho— de guerra. I, per tant, tot allò que em sembla que pot portar al plet, a la baralla o a la guerra.

A vegades, el fet de pensar així —i de dir-ho, és clar— m'ha comportat alguna discussió. I no és pas que defugi les discussions, sempre que siguin discussions civilitzades. Però em saben greu perquè volen dir que, o bé vaig molt lluny d'osques, o bé no m'explico prou. I per això, un cop més, reincideixo a parlar del tema.

— Molt sovint, la discussió ha vingut a causa de l'esport. Els meus contraopinants han cregut, i m'ho han dit, que jo atacava els fonaments morals d'un fet, l'esportiu, que suposa uns nobles valors de competició, estímul de superació per a tots els qui hi participen. No parlaven ja, com podeu suposar, de l'esport espectacle, de l'esport negoci —qui sap si negoci brut—. Parlaven d'aquelles competicions esportives sense cap fons tèrbol, les que mouen uns homes o uns equips més o menys notables, més o menys modestos, a enfrontar-se en una lluita de superació mútua per guanyar un partit o per superar un rècord.

Naturalment, jo no tinc res contra l'esport. Al contrari: em sembla un mitjà excel·lent de formació humana integral. Només que jo diria que, per a aquest fi, l'activitat esportiva hauria d'estar lliure de qualsevol afany de superació... d'un altre. És a dir, voldria que l'esport fos pur: que representés l'afany de superació de sí mateix. Em diuen, em deien, sempre m'han dit, que justament la competició esportiva és una escola de noblesa en el joc. Que pugui ser-ho, no ho dubto pas gens. Que generalment ho sigui, ja és una altra cosa. L'experiència que tinc dels ambients esportius no m'ho ha deixat creure mai, perquè sovint hi predominava, abans que el gust pel joc, l'afany de guanyar. Entre altres records d'aquesta mena, sempre he tingut present, de quan jugava a futbol, que en un partit sense cap transcendència una defensa «contrari», sortint al pas de la meua cursa amb la pilota, deia: «Aquest no passa». I efectivament, em va deixar estès d'una traveta. Francament, em sento molt més a prop dels esportistes de la muntanya que, arduos, puguen a un cim que d'altres potser ja han assolit però ells encara no. Crec en l'esport que comporta batre el propi rècord, sol o en equip, no pas en el que obliga a vèncer l'altre.

— Un altre punt de discussió és també el de la recerca científica. Em diuen que els grans progressos de la ciència, i sobretot de la tècnica, han vingut gràcies a la rivalitat de les diverses potències estatals, proporcionalment a les possibilitats de cada època. L'emulació mantinguda pel desig o la necessitat de ser més fort en cas de guerra, o de solucionar-ne els desastres, ha fet que després l'aplicació dels progressos a la vida en general hagi produït un benestar més gran de la humanitat.

És així? Potser sí. Jo faria la reserva de preguntar si realment el progrés científic i tècnic ha estat sempre un progrés humà. Però la pregunta que ara m'interessa és una altra: aquest progrés, ¿no s'hauria pogut aconseguir en col·laboració, en comptes d'haver-lo de fer en contraposició? Què sigui, potser, més difícil atesa la imperfecció humana, no ho discutiria precisament per aquest vici —i ho repeteixo: vici— dels homes d'actuar contra un altre, en la via per on els porta l'agressivitat. Jo sempre he pensat que la capacitat d'endegar voluntàriament —sense repressions però amb contencions— les tendències primàries deu ser el signe més evident de la personalització. Si, doncs, ja des de l'edat escolar, ens esforcéssim a col·laborar més que no pas a competir, a compartir més que no pas a guanyar, potser sí que després no fóra tan difícil, a escala social, triar el camí de l'esforç conjunt per a un veritable progrés.

— I hi ha un altre aspecte discutit —i me'n deixo, és clar: entre ells, el comercial— en la meua defensa de la no-competició: el polític. «Ah! —em diuen—. Si suprimim la polèmica, l'oposició, la lluita de partits, on és la democràcia? Preferiries, doncs, la dictadura?» Em sembla que els qui diuen això obliden una cosa fonamental: que justament la dictadura és l'exacerbació de la rivalitat, és l'esclafament de l'adversari. No, no és pas la dictadura, que vull, Déu me'n guard! Ja prou l'hem soferta. Jo el que voldria és una democràcia —ja que fins ara no hem descobert res millor—, una democràcia de debò, en la qual l'interès del poble fos l'objectiu comú de tots els partits en joc, de totes les ideologies contraposades. Ja ho sé, ja: hi ha fraccions del poble contraposades —burgesos i obrers, progressistes i conservadors, revolucionaris i reaccionaris— i això fa impossible la conciliació. Impossible? ¿No deu passar que estem malejats per una educació errada, per un ambient esguerrat, per uns interessos embastardits? Si cadascú, cada família, cada poble, cada partit polític, cada nació, busquessim objectivament, desinteressadament, la millor realitat possible en aquell moment, ¿no es podria aconseguir una democràcia que reprengués, a nivell social, la discussió constructiva d'un grup d'amics que discrepen però dialoguen amb ganes de comprendre? ¿No fóra possible —i ara baixo al terreny concret de la nostra política catalana— una tasca constructiva en comú per a la recuperació plena de la nostra personalitat nacional?

Em direu que tot això és utopia. Segurament. Només puc afegir-hi que una propagació d'afanys utòpics d'aquesta mena, personals i col·lectius, és per a mi l'única possibilitat, a molt llarg terme, de salvar una humanitat condemnada, per ara, al canibalisme més absurd.

Això és el que jo penso. Però no voldria pas polemitzar.

Joan RUIZ i CALONJA